

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Prawo wobec procesu globalizacji”

Maria Jędrzejczak, Anna Wilińska-Zelek

Rada Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zorganizowała w dniu 7 maja 2013 r. ogólnopolską konferencję naukową pt. „Prawo wobec procesu globalizacji”. Konferencję patronatem honorowym objęli: Prorektor do spraw studenckich Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a jednocześnie opiekun Rady Kół Naukowych, prof. UAM dr hab. Zbigniew Pilarczyk oraz Dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. zw. dr hab. Roman Budzinowski. Patronami medialnymi zostały następujące portale: edukacjaprawnicza.pl, dlastudenta.pl oraz studentprawa.edu.pl. Sponsorem konferencji była kancelaria prawna "Dr Krystian Ziemiński & Partners" sp. k.

W gronie zaproszonych gości znaleźli się zarówno doktoranci, jak i studenci z: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Universidad de Valencia.

Konferencję otworzyła Przewodnicząca Wydziałowej Rady Kół Naukowych mgr Maria Jędrzejczak dziękując za duże zainteresowanie tematyką organizowanego wydarzenia, skutkujące otrzymaniem wielu zgłoszeń czynnego uczestnictwa, kilkakrotnie przekraczających ilość miejsc dla prelegentów. Przewodnicząca podkreśliła, iż tematyka konferencji wydaje się być niezwykle aktualna, gdyż procesy globalizacji postępują coraz szybciej i obejmują coraz więcej sfer życia, w tym także prawo. Obecnie trudno byłoby wskazać dziedzinę prawa, której nie dotknęły procesy harmonizacji i unifikacji prawa. Następnie o zabranie głosu został poproszony gość specjalny, mgr Marcin Princ, doktorant w Zakładzie Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji Wydziału Prawa i Administracji UAM, który podzielił się ze słuchaczami refleksją na temat zjawiska globalizacji w prawie na podstawie rozważań, których dokonał w swojej rozprawie doktorskiej.

Konferencja została podzielona na dwa panele merytoryczne, każdy z nich kończyła dyskusja. Pierwszy panel moderował gość specjalny, mgr Marcin Princ.

Merytoryczną część konferencji otworzył referat mgr. Tomasza Lewandowskiego (UAM) na temat "Odpowiedzialnej suwerenności jako odpowiedzi na zagrożenie globalnego pokoju w rozumieniu rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych". Prelegent podkreślił, że jednym ze skutków procesu globalizacji jest efekt reakcji łańcuchowej polegający na tym, że wydarzenie

w jednej części świata niesie za sobą skutki w zupełnie innej. Współcześnie masowe naruszenia praw człowieka nie są jedynie wewnętrzną sprawą państw. Konflikt wewnętrzny szybko może nabrać charakteru międzynarodowego i tym samym stanowić zagrożenie dla pokoju globalnego w rozumieniu art. 39 Karty Narodów Zjednoczonych. Doktorant jako odpowiedź na powyższe podał koncepcję *responsibility to protect*, która jako nowe narzędzie interpretacji prawa konstytucyjnego i międzynarodowego dostosowuje rozumienie suwerenności (zwierzchności) państwa do realiów współczesnego świata.

Następnie głos zabrał mgr Dominik Matczak (UAM) wygłaszając referat na temat koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego a mobilności pracowników w Unii Europejskiej. Doktorant zaznaczył, że swobodny przepływ osób należy do podstawowych zasad Unii Europejskiej, ale systemy zabezpieczenia społecznego poszczególnych krajów członkowskich, które stanowią jedną z fundamentalnych kwestii w ramach tego przepływu, nie zostały ujednolicone. Prelegent omówił zasadnicze problemy związane z tworzeniem przejrzystych zasad koordynacji, próbując wyjaśnić na przykładach, skąd wynika duży stopień skomplikowania oraz abstrakcji konstrukcji przyjętych rozwiązań w tym zakresie.

Kolejna prelegentka, mgr Anna Kempa (Uniwersytet Łódzki), przedstawiła w swoim wystąpieniu regulacje dotyczące GMO w świetle procesów globalizacji, rozpoczynając od próby zdefiniowania zjawiska globalizacji. Doktorantka powołała się w swoim wystąpieniu na definicję globalizacji jako procesu wielopłaszczyznowego, obejmującego swoim zasięgiem zarówno instytucje międzynarodowe, jak i stosunki między krajami w sferze politycznej i gospodarczej. Jednym z przejawów globalizacji jest ujednolicanie norm i standardów prawnych poprzez unifikację i harmonizację prawa. Problem pojawia się wówczas, gdy ujednolicanie norm ma dotyczyć kwestii kontrowersyjnych, jak np. zagadnienie dopuszczalności stosowania organizmów transgenicznych w sektorze rolno - spożywczym. Prelegentka przedstawiła polski model regulacji dotyczących organizmów genetycznie zmodyfikowanych na tle rozwiązań przyjętych w unijnych aktach prawnych.

W dalszej części konferencji wystąpiła mgr Diana Pawłowska (Universidad de Valencia) z referatem na temat globalizacji praw własności przemysłowej na przykładzie wzorów przemysłowych. Prelegentka skupiła się na opisie funkcjonowania ochrony wzorów przemysłowych na trzech poziomach: w prawie międzynarodowym, w prawie unijnym oraz w prawie polskim (ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej). Końcowo, prelegentka dokonała oceny implementacji przepisów unijnych w zakresie wzorów przemysłowych.

Ostatnim z prelegentów w pierwszej części konferencji był student Maciej Krzysiak (Uniwersytet Warszawski), który przedstawił rolę Światowej Organizacji Handlu (WTO) w procesie

globalizacji handlu międzynarodowego. WTO jest organizacją liczącą obecnie 154 państwa, której głównym zadaniem jest liberalizacja handlu zagranicznego w oparciu o zasady etyki (zakaz dyskryminacji, działalności dumpingowej itp.). WTO jako jedna z najbardziej kontrowersyjnych organizacji wytworzyła szereg aktów prawnych dotyczących stopnia ingerencji państwa w handel międzynarodowy oraz opracowała własny system rozwiązywania sporów międzypaństwowych (*Dispute Settlement Body*), który posiada już obszerną judykaturę. Prelegent podkreślił, że prawo stanowione przez WTO jest tak obszerne, że na niektórych uniwersytetach jest ono przedmiotem odrębnego kursu. W wystąpieniu studenta została dokonana analiza powiązań między Światową Organizacją Handlu a Unią Europejską.

Podczas drugiego panelu konferencji, moderowanego przez mgr Marię Jędrzejczak (UAM) oraz mgr Annę Wilińską-Zelek (UAM), wystąpili studenci reprezentujący Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Jako pierwszy głos zabrał Wojciech Rost (UAM), który przedstawił referat „Prawo do prywatności wobec procesu globalizacji”. Na wstępie została przybliżona uczestnikom konferencji definicja prawa do prywatności. Prelegent zauważył, że prawo do prywatności jest prawem człowieka, co znajduje swój wyraz w najróżniejszych aktach prawnych na poziomie międzynarodowym i oddziałuje zarówno wertykalnie, jak i horyzontalnie. Szczególna uwaga została zwrócona na sposób funkcjonowania europejskiego systemu ochrony prawa do prywatności (w ramach Rady Europy, OBWE, jak i Unii Europejskiej). Wskazano, że rozwój i upowszechnienie Internetu w znaczący sposób przyczyniło się do globalizacji. Jednym z jego aspektów są nieustannie pojawiające się wątpliwości związane z ochroną prawa do prywatności. Prelegent omówił także głośny ostatnio problem wyrażania zgody na gromadzenie „ciasteczek” (*cookies*) przez właścicieli stron internetowych. Stwierdził, że literalna wykładnia dyrektywy i ustawy nakazuje wyraźną zgodę użytkowników na przetwarzanie danych, jakkolwiek część państw członkowskich akceptuje również zgodę dorozumianą. Referujący wskazał również na inne zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu. Wypowiedź została wzbogacona wieloma ciekawymi przykładami z praktyki.

Zaplanowane wystąpienie Katarzyny Marchockiej (Uniwersytet Warszawski) i Sebastiana Wijasa (Szkola Główna Handlowa w Warszawie) nie odbyło się ze względu na nieobecność prelegentów.

Kolejną prelegentką była Magdalena Robaszyńska (UAM) z referatem na temat "Globalizacja europejskiego rynku energii elektrycznej w świetle Trzeciego pakietu liberalizacyjnego". Studentka omówiła najważniejsze zmiany ostatnich lat w prawie Unii Europejskiej oraz w prawie państwa członkowskich. Zwrócono uwagę na prace legislacyjne nad uchwaleniem tzw. trójpaku

energetycznego, w skład którego wchodzi trzy ustawy: nowe Prawo energetyczne, Odnawialne źródła energii oraz Prawo gazowe. Zostało omówione również funkcjonowanie organów regulacyjnych, w tym ACER tj. Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*). Celem działania Agencji jest pomoc w zagwarantowaniu właściwego funkcjonowania jednolitego europejskiego rynku gazu i energii elektrycznej. Udziela ona wsparcia organom krajowym w wykonywaniu funkcji regulacyjnych. Organem regulacyjnym w Polsce jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE), który realizuje ustawowe założenia poprzez szereg instrumentów prawnych, a w szczególności procedurę zatwierdzania taryf przedkładanych przez przedsiębiorstwa. Referentka zwróciła uwagę, że obecnie podmioty zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej są już zwolnione z obowiązku przedkładania taryfy Prezesowi URE do zatwierdzenia a w odniesieniu do spółek zajmujących się obrotem energią należy dokonać dystynkcji, co do odbiorców końcowych. Zasadne wydaje się w związku z tym pytanie o możliwość, celowość i konieczność całkowitego uwolnienia cen energii tj. skorzystanie z instrumentu ustawowego przez Prezesa URE w postaci zwolnienia przedsiębiorstwa energetycznego z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia dla odbiorców indywidualnych oraz reakcję rynku energii elektrycznej na "uwolnienie" cen.

Następna prelegentka, Marta Karpińska (UAM), omówiła ewolucję regulacji krajowych i międzynarodowych w zakresie sprawności postępowania cywilnego, rozpoczynając od uwag terminologicznych (m.in. w zakresie rozróżniania pojęć "szybkości" a "sprawności" postępowania). Wskazała, że już w 1838 roku Wolfgang Heinrich Puchta wyróżnił szybkość i dokładność, jako naczelną zasadę procesu. Referentka zauważyła, że obecnie tworzenie nowoczesnych standardów rzetelnego postępowania odbywa się na dwóch poziomach: międzynarodowym i krajowym. Następnie omówiła wybrane przepisy kodeksu postępowania cywilnego (ze szczególnym uwzględnieniem art. 6 k.p.c.).

Końcowo swój referat na temat turystyki medycznej i nowych regulacji w prawie UE dotyczących transgranicznej opieki zdrowotnej i ich wdrożenia do polskiego systemu prawnego zaprezentowała Monika Kopycińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Prelegentka odróżniła pojęcia "turystyki medycznej" oraz "turystyki zdrowotnej", a następnie omówiła zasady korzystania z usług medycznych w świetle regulacji Unii Europejskiej (wzięto pod uwagę Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wybrane rozporządzenia oraz dyrektywy). Omówiono również orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości/Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zaprezentowano obecne regulacje występujące w Polsce oraz nowe rozwiązania legislacyjne (już wdrażane i projektowane).

Moderatorki, Maria Jędrzejczak i Anna Wilińska-Zelek, podsumowały konferencję. Uczestnicy zgodnie uznali wydarzenie za bardzo udane. Ilość pytań kierowanych do prelegentów oraz burzliwe, kularowe dyskusje, świadczą o ogromnej potrzebie organizacji podobnych konferencji, aktywizujących młodych naukowców.

Artykuły prelegentów ukazać się w kolejnym numerze "Zeszytu Studenckiego Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM".

Streszczenie

Sprawozdanie pokonferencyjne. Konferencja „Prawo wobec procesu globalizacji” odbyła się w dniu 7 maja 2013 r. Organizatorem wydarzenia była Rada Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Summary

Post-conference report. The conference “Law towards globalization process”, which took place on 7th May 2013, was organized by The Council of Scientific Student's Organisations of the Faculty of Law and Administration of the Adam Mickiewicz University in Poznan.